

Список використаних джерел

1. Батраченко І., Сурякова М., Учитель І. Соціальна тривожність у міжособистісній взаємодії студентів. *Вісник Львівського університету. Серія «Психологічні науки»*. Вип. 10. 2021. С. 3–11.
2. Овчаренко О. Ю. Психологія стресу та стресових розладів : навч. посіб. Київ : Університет «Україна», 2023. 248 с.
3. Ільєнко О. В. Чинники соціально-психологічної адаптації вимушених переселенців. Київ : КІСП, 2023. 99 с.
4. Мгалоблішвілі А. Психологія використання соціальних інтернет-мереж сучасними українськими користувачами. *Вчені записки Університету «КРОК»*. № 2 (70). 2023. С. 201–208.

Редченко Євгеній Васильович,
курсант факультету забезпечення
державної безпеки Київського
інституту Національної гвардії України
Кітура Андрій Михайлович,
курсант факультету забезпечення
державної безпеки Київського
інституту Національної гвардії України
Науковий керівник:
Кондратюк-Антонова
Тетяна Вячеславівна,
професор кафедри соціально-
гуманітарних дисциплін Київського
інституту Національної гвардії
України, кандидат філософських
наук, доцент

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВІЙСЬКОВОЇ МОРАЛІ ТА ЇХ РЕАЛІЗАЦІЯ В ДІЯЛЬНОСТІ НГУ

Актуальність цієї проблематики зумовлена тим, що сьогодні у період збройного конфлікту та широкомасштабних військових операцій на теренах нашої країни військовослужбовці сектору безпеки та оборони (зокрема, НГУ) стикаються зі специфічними моральними викликами: виконанням службових завдань в умовах бойових дій, взаємодією з цивільними під час евакуацій, антитерористичних

операцій, ризиком порушення прав людини під тиском оперативних завдань. Це породжує певні проблеми з перевантаженням та моральним виснаженням військовослужбовців.

Сучасні наукові дослідження підкреслюють необхідність системних етичних тренінгів щодо запобігання порушенням та моральним перевантаженням особового складу [2; 3; 4; 5]. Дослідники звертають увагу, що межі норм етичної поведінки військовослужбовців НГУ визначені військовими статутами ЗС України, бойовими статутами, нормами міжнародного права та іншими нормативно-правовими документами. У травні 2017 року затверджено Кодекс етичної поведінки військових посадових осіб та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави, у Національній гвардії України [4].

Військова мораль як сукупність моральних норм, ціннісних установок і поведінкових стандартів, визначає ставлення військовослужбовців до служби, товаришів, цивільного населення та держави. Для військових формувань, які поєднують озброєну силу й правоохоронні функції (як НГУ), військова мораль є не лише етичним орієнтиром, а й гарантом легітимності дій, оскільки забезпечує додержання законності, гуманності й суспільної довіри [3].

Військова мораль охоплює почуття обов'язку й вірності державі; готовність до самопожертви; повагу до життя та гідності людини; дисципліну й підпорядкування законним наказам; взаємопідтримку між товаришами по зброї; чесність і відповідальність перед суспільством. У межах діяльності НГУ військова мораль також інтегрується з посадовою етикою правоохоронця, що містить в собі додержання прав і свобод громадян під час виконання функцій з охорони громадського порядку та захисту держави [2].

Трансформація основних принципів військової моралі у сучасному контексті приводить до осмислення поля їх реалізації в діяльності сектору безпеки та оборони, і зокрема НГУ. Принцип вірності передбачає вірність Конституції, законній владі та присязі. Сьогодні він формує основу довіри між суспільством і представниками силових структур, фахівцями НГУ.

Принцип законності змушує військовослужбовців діяти в межах національного та міжнародного права (зокрема, норм Міжнародного гуманітарного права). Він пов'язаний з принципом людяності та поваги до людської гідності, коли необхідно уникати застосування надмірної сили, здійснювати захист цивільних, гуманно поводитись з підозрюваними. Ці принципи актуалізуються у нинішніх реаліях ведення бойових дій. Повноваження військовослужбовців НГУ регламентовані Законом про Національну гвардію та іншими нормативними актами [1].

Прийняття морально-етичних рішень у кризових ситуаціях залежать від реалізації принципу професіоналізму і відповідальності, що об'єднує рівень професійної підготовки та моральної стійкості.

Реалізація принципу солідарності, бойового братерства передбачає взаємодопомогу, підтримку та захист товаришів, що підвищує боєздатність і моральний дух у підрозділах. Внутрішнім регулятором поведінки військовослужбовців виступає принцип честі та власної гідності.

Ще одним важливим принципом військової моралі є принцип підзвітності та прозорості, який охоплює внутрішню дисциплінарну відповідальність та механізми розгляду порушень, які впливають на зміцнення суспільної довіри.

Оскільки діяльність НГУ регламентується Законом України «Про Національну гвардію України», нормативними актами МВС, статутами і внутрішніми положеннями академічних та навчальних підрозділів, то в цих межах реалізується військова мораль через правову дисципліну та професійні стандарти.

Трансформація та втілення моральних принципів військовослужбовців НГУ здійснюється через присягу, яка формує обов'язок, моральну орієнтацію та виховання моральних цінностей під час прийняття військової присяги і проведення військово-професійної підготовки.

Сучасні вимоги військової моралі орієнтуються на стандарти НАТО, що вимагає інтеграції обов'язкових модулів з військової етики й міжнародного гуманітарного права з усіма рівнями підготовки військовослужбовців; розвиток системи психологічної підтримки та програм профілактики морального виснаження військових; посилення механізмів внутрішньої й зовнішньої підзвітності; активної співпраці з громадськими організаціями та місцевими громадами для підвищення довіри й безпечної взаємодії підрозділів НГУ; організації регулярних етичних симуляцій (case studies) та міжвідомчих навчань з поліцією, ДСНС, місцевою владою [4].

Отже, трансформація військової моралі сьогодні є складним багатовимірним процесом, що поєднує індивідуальні цінності й інституційні норми. Для НГУ, що виконує завдання як у сфері оборони, так і в правоохоронній галузі, особливе значення має поєднання принципів гуманності, законності, професіоналізму та підзвітності. Реалізація цих принципів досягається через правові норми, системну підготовку, дисциплінарні механізми, психологічну підтримку та потребує постійної адаптації до викликів сучасного воєнного конфлікту на теренах нашої країни.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про Національну гвардію України». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. № 17. ст. 594. Документ 876-VII, чинний, поточна редакція – Редакція від 01.01.2019, підстава – 2629-VIII (дата звернення: 07.04.2026).
2. Воробйов В. Шляхи вдосконалення професійної підготовки майбутніх військових фахівців Національної гвардії України. *Військова освіта*. Збірник наукових праць Національного університету оборони України. № 1 (33). 2016. 2019. С. 42–48. URL: <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2016-1/42-48>
3. Телелим В., Приходько Ю., Прохоров О. Система підготовки військових фахівців: здобутки, становлення, напрями та шляхи подальшого реформування. *Військова освіта*. Збірник наукових праць Національного університету оборони України. № 1 (33). 2016. 2019. URL: <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2016-1/3-14>
4. Белай С. В., Минько О. В. Етичні аспекти розвитку системи цивільно-військового співробітництва у формуваннях Національної гвардії України. *Чесť і закон*. № 4 (71). 2019. С. 55–63. URL: <https://chiz.nangu.edu.ua>
5. Флурі Ф., Бадрак В. Національна гвардія України: шляхи розвитку. Женева-Київ : Центр досліджень армії, конверсії та розброєння, 2017. 50 с.

Сальніченко Дар'я Дмитрівна,
курсант навчально-наукового
інституту № 4 Харківського
національного університету
внутрішніх справ
Науковий керівник:
Головко Олександра Владиславівна,
доцент кафедри соціальних
та економічних дисциплін
навчально-наукового інституту № 4
Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат історичних наук, доцент

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПЕРСПЕКТИВИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ ДЛЯ УКРАЇНИ

На цьому етапі розвитку України, євроінтеграційний процес є необхідним інструментом для реалізації національних інтересів. Вступ України до ЄС – наступний крок у розвитку демократичної держави, адже дане питання турбує українців не перший рік. Суспільство